

УДК 351.82:502.171:620.9(4)

Бобронников Д.О., здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

Науковий керівник: Чикаренко І.А., д.держ.упр., професор, завідувачка кафедри державного управління і місцевого самоврядування (Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ТА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

На початку ХХІ століття сучасними країнами світу приділяється особлива увага питанням енергоефективності та енергозбереження. Досвід європейських країн свідчить про актуальність вирішення проблем підвищення рівня енергоефективності та енергозбереження у різних галузях економіки.

Для сучасної України вивчення досвіду європейських країн, які вже досягли значних успіхів у сфері енергоефективності та енергозбереження, є важливим, зокрема, в аспекті публічноуправлінської складової цієї діяльності, оскільки його адаптація до вітчизняних умов та реалій з подальшим інкорпоруванням у практику публічного управління буде сприяти забезпеченню результативності цієї діяльності (у тому числі, через створення умов для постачання енергії з альтернативних джерел і покращення системи організації та управління у сфері енергоспоживання), успішності реалізації заходів з підвищення енергоефективності та енергозбереження у межах відповідних стратегій, програм та проєктів, спрямованих на раціональне споживання та заощадження енергії. При цьому, слід зазначити, що сьогодні розвинуті країни світу активно інвестують у цю складну та життєво важливу сферу, що сприяє розвитку системи енергозабезпечення як населення країни, так і її економіки в цілому.

Якщо розглядати галузь енергоефективності та енергозбереження як об'єкт публічного управління, то результати аналізу європейського досвіду дозволили зробити висновок, що європейська система публічного управління у цій сфері являє собою сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих між собою компонентів (напрямів діяльності), які забезпечують реалізацію комплексу заходів щодо раціонального споживання та заощадження енергії, з одночасним здійсненням моніторингу та контролю за їх виконанням з метою внесення (за потребою) необхідних змін та/або коригування.

Д. Бізонич у праці [1] (2021) зазначає, що європейська система публічного управління у сфері енергоефективності та енергозбереження базується, зокрема, на реалізації наступних ключових напрямів діяльності [1]:

- формування багаторівневої структури державного управління у сфері енергоефективності та енергозбереження з галузевою зоною відповідальності, наявністю координуючих органів та з розподілом окремих функцій у межах реалізації відповідної державної політики між окремими органами виконавчої влади;
- розроблення системи показників енергоефективності та включення їх до планів розвитку всіх галузей економіки та сфер діяльності, стимулювання публічноуправлінської діяльності у цій сфері;
- введення національних та міжнародних сучасних стандартів ефективності використання ресурсів, реалізація національних програм у сфері енергоефективності та енергозбереження, а також програм пільгового кредитування, запровадження державних субсидій та дотацій;
- підвищення ефективності енергоаудиту та енергоменеджменту, запровадження інформаційних програм тощо [1].

Також, європейськими країнами активно застосовуються такі інструменти державного регулювання в галузі, як фінансові стимули та відповідні пільги тим, хто вже впроваджує програми з енергозбереження. Подібний результат досягається як скороченням енергоспоживання, так і переходом на альтернативні джерела енергопостачання [1; 2]. Відповідно до зростаючих цін на енергоносії ці методи особливо актуальні.

Так, наприклад, у Німеччині державне регулювання у сфері енергоефективності та енергозбереження у житловому секторі полягає у такому [1; 2]:

- визначено та затверджено законодавством вимоги щодо теплової ізоляції будівель;
- розроблено ефективну систему обліку вартості комунальних платежів відповідно до обсягів індивідуального споживання;
- впроваджуються програми модернізації та будівництва будівель через надання пільгових кредитів за підтримки банківських установ;
- на законодавчому рівні заборонено використовувати у нових будівлях органічне паливо та вироблену з нього енергію.

Слід зазначити, що реалізація державної енергетичної політики європейських країн здійснюється не тільки шляхом зниження обсягів споживання енергоресурсів та зменшення рівня залежності від їх імпорту, а також шляхом поліпшення екологічної ситуації.

Отже, на основі результатів дослідження європейського досвіду публічного управління у сфері енергоефективності та енергозбереження, можна зробити висновок, що Україна, ставлячи за мету реалізувати свій потенціал у цій сфері, зможе скоротити споживання енергоресурсів у декілька разів.

Підсумовуючи вищевказане, зазначимо, що питання енергоефективності та енергозбереження є пріоритетними для країн Європейського Союзу. І саме рівень соціально-економічного розвитку країни визначає інструменти та методи державної політики в сфері енергоефективності. Досить актуальними для України залишаються наступні аспекти державного управління в сфері енергоефективності: формування багаторівневої структури державного управління у сфері енергоефективності з відповідальністю і наявністю координуючих органів; розроблення системи ключових показників енергоефективності та їх включення до стратегічних планів розвитку в різних сферах та галузях економіки; запровадження управлінських стимулів для підвищення енергоефективності та надання відповідних пільг з метою заохочення до цієї діяльності бізнес та населення.

Також, для впровадження у вітчизняну практику публічного управління доцільно виокремити досвід країн ЄС щодо ухвалення національних цільових показників по енергоефективності; введення енергетичного аудиту для великих компаній та виробництв; застосування відповідних класів енергетичного маркування енергоспоживаючого обладнання.

Реалізація зазначених напрямків дозволить зменшити викиди парникових газів, покращити здоров'я та якість життя громадян, підвищити енергоефективність та конкурентоспроможність країни, забезпечити її сталий розвиток.

Список використаних джерел:

1. Бізонич Д.В. Європейський досвід державного управління енергоефективністю та енергозбереженням у житлово-комунальному господарстві: уроки для сучасної України. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 1(95). С. 53–61.
2. Орлова Н.С., Мохова Ю.Л. Державне управління в сфері енергоефективності країни: міжнародний досвід. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 1. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/1_2021/3.pdf.